

Beleidsvoorstel

Datum van schrijven: 11/12/2023

Beleidsvoorstel richt zich tot verkiezingen van 9 juni 2024

- Europese verkiezingen
- federale verkiezingen
- regionale verkiezingen

13 oktober 2024: lokale verkiezingen

- provincieraadsverkiezingen
- gemeenteraadsverkiezingen

- Alle niveau's (van Schumanplein over wetstraat tot dorpsstraat)

Onderzoek en Innovatiebeleid

BELEIDSVOORSTEL, DE OPLOSSING

1. Maak een Vlaamse onderzoeks- en innovatie agenda in samenwerking met de sector én met duidelijke visie hoe de resultaten nadien breed te verspreiden.
 - a. Werk Europees samen waar dat een meerwaarde heeft – zorg daarom voor voldoende Vlaamse aanwezigheid in Europese (onderzoeks- en innovatie)netwerken.
 - b. Werk specifiek waar de Vlaamse context dat vereist – voorzie daarvoor voldoende structurele financiering.
 - c. Vlaamse onderzoekscentra gaan meer samenwerken ipv elkaars concurrent te zijn.
2. Heb daarbij enerzijds aandacht voor de innovatie uit de sector zelf;
 - a. zo kan onder meer de strategie-oefening van Boerenbond mee helpen bepalen waar er de komende 15 a 20 jaar naartoe gewerkt wordt;
 - b. maar kunnen ook individuele land- en tuinbouwers bottom up innovatie initiëren en moet er daarvoor een gepast kader zijn (waar kan hij/zij met zijn idee terecht om dat te concretiseren) en moet er voldoende risicofinanciering voorzien worden om de drempel naar innovatie te verlagen.
3. Zorg ervoor dat land- en tuinbouwinnovatie niet te veel op een eiland werkt. Zorg voor ruimte om transdisciplinair te werken met andere sectoren en verbinding met de speerpuntclusters.
4. Er moet wettelijk ook ruimte zijn om te innoveren. Vaak stranden innovaties op belemmerende regelgeving; is het zeer moeilijk om een proefvergunning te verkrijgen of zijn er administratieve drempels.
5. Een actueel voorbeeld: technieken zoals GGO en CRIPSR-CAS – die een antwoord bieden op heel wat belangrijke uitdagingen – zijn jarenlang (Europees) vertraagd. Nu er een kader is voor nieuwe genetische technieken (NGT's) moet de achterstand die Europa opliep snel weggewerkt worden en moeten de resultaten naar de praktijk opgeschaald kunnen worden (zie volgend punt).
6. Na een traject, eens een onderzoeksresultaat of innovatie praktijkklaar is, is het belangrijk dat dit opgeschaald wordt. Daar ligt er een belangrijke taak voor het AKIS (Agricultural Knowledge en Innovation System) netwerk; hierin werken alle actoren samen rond het produceren en delen van kennis. Investeer meer in deze netwerken zodat ze ten volle oplossingen naar de sector kunnen uitdragen.

ALGEMEEN KADER EN TOELICHTING

Zowel de klimaat- en milieugerelateerde als de economische en sociale uitdagingen willen we via innovatie aanpakken. Dit vergt een integrale benadering met:

1. Een duidelijke onderzoeks/werkagenda die mee gevoed wordt door het werkveld (Boerenbond als sectororganisatie, innovatieve land- en tuinbouwers, plattelandsbewoners).
2. Een integrale en transdisciplinaire aanpak.
3. Een goed uitgebouwd netwerk dat de onderzoekskennis naar de praktijk uitdraagt en zorgt voor snelle opschaling (AKIS).
4. Ruimte voor innovatie – zorg voor een gepast kader waarin de sector kan innoveren.

Om dit op een goede manier te kunnen realiseren, is er nood aan voldoende structurele financiering voor deze multi-actor onderzoeks- en innovatieagenda.

CONTEXT EN ANALYSE

De land- en tuinbouwsector staat voor grote uitdagingen die geïnitieerd worden enerzijds door klimaat- en milieu-uitdagingen en anderzijds door Europese en Vlaamse wetgeving. Een aantal voorbeelden zijn: grote ambities rond het reduceren van broeikasgasemissies, de PAS- wetgeving, de waterkwaliteitsdoelstellingen en een sterke druk op het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen... Dat alles heeft ook een economische en sociale weerslag.

Om dergelijke grote uitdagingen aan te pakken is er nood aan een gestructureerde multi-actor onderzoeks- en innovatie aanpak. Alle actoren dragen bij aan het detecteren, prioriteren en aanpakken van de uitdagingen.

Het huidige Vlaamse onderzoekslandschap is enerzijds zeer sterk en rust op fundamenteel onderzoek, toegepast en praktijkonderzoek: universiteiten, ILVO en praktijkcentra. Als middenveldorganisatie speelt Boerenbond volop haar rol op verschillende vlakken, dat zowel op Vlaams als Europees niveau. Boerenbond is zelf een actor in onderzoek en innovatie via Boerenbond Projecten waarbij we de brug slaan tussen de land- en tuinbouwers en het onderzoekslandschap: vertalen van noden naar het onderzoek en het verspreiden van onderzoeksresultaten. Daarnaast draagt Boerenbond als middenveldorganisatie ook bij aan (sector)financiering van het onderzoek.

Anderzijds is er wel de vaststelling dat de financieringsmix van het land- en tuinbouwonderzoek meer en meer evolueert naar projectfinanciering. Dat maakt dat gestructureerd werken, met duidelijke tussendoelen in een heldere context, bemoeilijkt wordt. Daarnaast is voor heel wat projecten ook cofinanciering nodig. Voor sommige topics vinden de onderzoeks- en innovatie actoren ook moeilijker cofinanciering dan voor andere. Er moet dus gewaakt worden om voldoende structurele financiering vrij te maken voor de hierboven genoemde onderzoekstopics en –uitdagingen.

Dit alles maakt dat het onderzoek vaak wat op zichzelf staat en onvoldoende in een brede context geïntegreerd is, zodat de onderzoeksresultaten niet volledig tot hun recht komen. Dit vraagt dus om een betere koppeling van deze gestructureerde onderzoeksagenda en de financieringsmix van het land- en tuinbouwonderzoek zodat iedere actor zijn rol optimaal kan vervullen.